

2011. január 21. - **A budapesti West Balkánban történt tragédia elementáris erővel rázza meg a közvéleményt.** Napok óta ez az első számú témája a hazai médiának és az indulatok is ennek megfelelően szöknek a magasba. Mellékszál, de érdemes megemlíteni, hogy a távolabbi diszkókból hajnalban autóval hazatérő fiatalok körében évente többször arat a halál. Egy-egy ilyen alkohol és/vagy drog, gyorsjárat miatt bekövetkező balesetben általában többen, volt eset hogy öten haltak meg. Ezekhez a tragédiákhoz mintha hozzászoktunk volna /?!/. A West Balkánban történt eset talán azért bolydította fel ennyire a közvéleményt, mert most beláttunk egy kicsit az éjszakai élet kulisszái mögé is.

A jövő héten újra nyitnak

Akármi is lesz a következménye ennek a tragédiának, néhány hét múlva, de talán már a jövő héten újra indul a budapesti éjszakai élet, hétvégeken megint ezrek tolonganak majd a népszerű szórakozóhelyeken. Nem mondom, hogy semmi nem fog változni, de túl nagy illúzióink ne legyenek, a nyugati világ valamennyi nagyvárosában hasonló módon szórakozik az ifjúság. Ott talán nagyobb a tapasztalat, és a rend, kevésbé néz félre a hatóság, talán nem hoznak ennyi be nem tartásra kitalált előírást, talán törvénytisztelőbbek a vállalkozók. De még ez sem biztos.

Remélve, hogy a hatóság, és a szórakoztatóipar a közvélemény nyomására tényleg javít a biztonságon, a továbbiakban inkább a szülők ez irányú dilemmáiról, lehetőségeiről, tennivalóiról mondanám el a gondolataimat.

Amikor stoppal mentünk Lengyelországba...

Minden szülő volt kamasz, tizenéves, de mire szülő lesz, gyakran elhomályosulnak az emlékek. Elfelejtjük például hogy tizenévesként autóstoppal jártuk az országot, sőt a külföldet is. Nem volt veszélytelen, és akkor nagyon finoman fogalmaztam... Ez az amnézia részben érthető, hiszen mégiscsak felnőttünk azóta, felelős apának és anyának gondoljuk magunkat... Mégis, hasznos lenne, ha a megfelelő időben és formában őszintén mesélnénk serdülő gyerekeinknek saját ifjúságunk bulijairól, balhéiról, szüleinkkel való ez irányú konfliktusainkról, berúgásainkról, drogozásainkról, szex kalandjainkról. Ne féljünk attól, hogy ezzel biztatást adnánk nekik, már csak azért sem, mert gyerekünk a lelke mélyén úgyis mindent tud rólunk.

De megőriznénk, vagy helyreállítanánk a hitelességünket kamasz gyerekünk előtt. Ebben az életkorban ugyanis a személyes hitelességen kívül már szinte semmilyen hatásos nevelési eszköz sem áll a szülő rendelkezésére.

A mai gyerekek egyre hamarabb nőnek fel, ennek részeként egyre korábban kérdőjelezzik meg a szülői értékrendet. 13-14 éves korra a kortársak hatása néhány fontos kérdésben már többet számít, mint a szülőké. A gyerekek mások általi elfogadottságát osztályon, iskolán belüli pozícióját jórészt az határozza meg, hogy mennyire jó fejek. Ennek sok összetevője van, az öltözködéstől, a hajviseleten, kommunikáción át, az éppen divatos tárgyak birtoklásáig, és a menő bulikon való részvételig. Mindez manapság három-négy évvel korábban kezdődik, mint akár csak húsz évvel ezelőtt.

16 alatt ne engedjük el az éjszakába

Persze nem lesz minden tizenévesből Noise Night Life rajongó, de fontos, hogy szülőként számítsunk erre is, készüljünk rá érvekkel, információkkal, őszinte beszélgetésekkel. Nagy előny, ha még „beszélő viszonyban” vagyunk a kamasz gyerekünkkel, akár a saját ifjúságunk élményeinek hiteles megosztása kapcsán. De akármilyen jó is a kapcsolat, jön az elmélet próbája: dönteni kell, hogy engedjük, vagy ne középiskolás korú gyerekünket éjszakai szórakozóhelyekre, ahol alkoholt árúsítanak, droggal is találkozhat és mi szülők tulajdonképpen nem is tudjuk, hogy mit csinál a gyerek, miből áll maga a buli. A budapesti éjszakai életben dolgozó, harmincas éveiben járó ismerősömet kértem meg, hogy segítsen a tanácsadásban. Szerinte 16 évnél fiatalabb gyereket ne engedjünk ilyen helyekre – azaz nyilvános éjszakai bulikba - amúgy ezt a törvény is tiltja. A 16+ korosztály a jogszabályok szerint ugyanaz a kategória, mint a 16 alattiak, vagyis sem alkoholt, sem cigarettát nem vásárolhatnak, és 22 óra után nem tartózkodhatnak egyedül nyilvános helyeken. Tény, hogy ezt a jogszabályt az éjszakai életben nem tartják be. A West Balkánban például a tragédia éjszakáján 16+ korosztálynak hirdették a bulit, „olcsó italokkal”.

Ha 16+ korú gyermekünket mégis elengedjük egy ilyen szórakozóhelyre, milyen veszélyekre és hogyan készítsük fel – kérdeztem informátoromat. Milyen reális veszélyekről kellene tudni és kivédését pontról pontra végiggondolni szülőnek és gyereknek? „Vannak az éjszakából adódó veszélyek: megfázik, konfliktusba keveredik, kirabolják, meglopják. Vannak a szerhasználatból – alkohol, drog - adódó veszélyek: részegség, hányás, rosszullet, eszméletvesztés, és vannak a szexuális magatartás veszélyei: védekezés nélküli szex, esetleg nem kívánt szex. A talpraesettség, jó pszichés állapot, és a veszélyek ismerete a legfontosabb muníció az éjszakában”.

Melyik a veszélyesebb: az alkohol vagy a drog?

Ezt a listát még leírni is elég rémisztő. Nem az a jobb, ha el sem engedjük? Nem feltétlenül. Sok felnőtt, szülő retteg, viszolyog ezektől a szórakozási formáktól, illetve alig van róla információja. Nem nagyon értik, vagy már elfelejtették, hogy mi a jó az ilyen „örjögésben”. Tény hogy a fiatalok szeretnek kortársakkal, tömegben, erős érzelmeket és indulatokat átélni. Ehhez segíti őket a nagyon hangos zene, a kimerülésig tartó tánc, az alkohol, és néha, a parti drog is. A bulizó fiatalok elsőprő többsége vasárnap kialussza magát és hétfőn jobb közérzettel kezdi a hetet, mintha kimaradt volna az életéből ez az éjszaka.

Sok szülőnél különösen a drogok lehetősége veri ki a biztosítékot. Manapság tény, hogy a fiatalok jelentős része kipróbálja a középiskolás éveiben a könnyű drogokat, a nélkül, hogy függővé, vagy rendszeres szerhasználóvá válna. És kipróbálja az alkoholt, sokkal nagyobb mennyiségben, és nagyon sokan már ezekben az években függővé válnak a szesztől. Ma Magyarországon az alkohol sokkal nagyobb probléma és valós veszély, mint a tiltott szerek. Ebben a kérdésben komoly önvizsgálatra szorulna a társadalom, és benne természetesen mi szülők is. Az un.parti drogokról azt hisszük, hogy személyesen az ördög akarja megrontani a gyermekünket, az ennél nagyságrendekkel veszélyesebb és elterjedtebb fiatalkori alkohol fogyasztás és függés pedig alig izgatja a közvéleményt. Talán azért, mert mi felnőttek sem vagyunk eléggé őszinték, még magunkkal szemben sem, ha az alkoholról és más legális drogokról, cigarettáról van szó.

Kitől is tanulta a brand-ek követését?

Nemzedékekkel ezelőtt mondhatta azt a szülő, hogy „amit szabad Jupiternek, azt nem szabad az ökörnek”. Ma már ehhez nincs elegendő szülői tekintély, erő, nevezzük bárminek. Ha mi nem mutatunk példát a gyerekeinknek a különféle függőséget okozó anyagok tevékenységek használatában, ha mi nem vagyunk mértékletesek, nincs az az erő, amivel a gyerekünket hosszabb távon vissza tudnánk tartani a mértéktelenségtől.

Manapság a születésnap már óvodás korban sem olyan, mint egy-két nemzedékkel ezelőtt, amikor szülők, testvérek, rokonok ajándékkal köszöntötték az ünnepeltet, elfújták a gyertyát, megették a tortát, és mindenki haza ment. Manapság partit rendezünk már az ötéveseknek, tíz éves korukban már maguk buliznak, aztán elkérik a balatoni nyaralót, és mi kezdetben boldogan, később fenntartásokkal, de engedünk a megállíthatatlan parti kultúrának.

Érdemes azt is észrevenni, hogy a szórakozás akár tinédzserekről, akár felnőttekről van szó, egyre kifinomultabb brand-ek megvásárlást jelenti. A gyerekünk a West Balkánban is egy ügyesen megformált brand-ért tolong, a „jófejségét” a kortársai között a facebookon jókékon befolyásolja, ha ott volt a Noise night life-on.

De valószínű, hogy ezt a brand követést tőlünk, vagy tőlünk is tanulta, hiszen a felnőttek az autómárkák, nyaralási célpontokkal, ruha és parfüm márkákkal ugyanezt csinálják. **Dr.**

Pusztai Éva